

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

In vsvm tabvlarvm

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

ADMONITIO.

QVVM ad cœlestem rationem universam Geographiam reducere fuerit institutum, ut iusta locorum symmetria, qualis in Sphærica Terræ figura existit, etiam in plano quam servaretur, debita graduum longitudinis ad Meridiani sive Latitudinis gradus proportio constituenda fuit. Cum ergo paucos Latitudinis gradus contineret proposita tabula, ad medium fere parallelum tabulæ eam proportionem redegi, sic ut quæ illius paralleli ratio est ad meridianum, ea etiam esset graduum longitudinis in eodem parallelo ad gradus Meridiani sive Latitudinis proportio. Ac tum Meridiani omnes inter se paralleli existunt. Cum vero plures erant Latitudinis gradus, quia multa ibi in summo imoque parallelis fit proportio ad Meridianum differentia, ne nimium a vero recederet, locorum symmetria, duos delegi parallelos æqualiter fere a medio & extremis distantes, ad quorum rationes, Meridianos graduum Longitudinis designatores constitui, qui tum non paralleli fiunt, sed pro sumptorum parallelorum inter se distantia majore vel minore, plus minusve ad se mutuo & ad medium tabulæ Meridianum inclinantur. Quo autem modo ea Meridianorum designatio sit invenienda, in Geographico Ptolemæi opere ostendi.

Gradus porro Latitudinis ac Longitudinis in lateribus tabularum designatos invenes, & quidem pro maxima parte Latitudinis in utroque tabula latere, Longitudinis vero in summo atque imo, quando videlicet usitato Geographis more Septentrionem in superiore parte collocare licet. Quod si Regio describenda magis inter Meridiem & Boream extendatur, quam inter Orientem & Occidentem, tum fere Occidentem sursum locavimus. Ut ut fiat Orientale Occidentaleque latus semper tibi Latitudinis, reliqua duo Longitudinis gradus præsentabunt. Suntque singuli gradus in 60 partes, quas minuta vocant divisi, aliquando in singula, cum magnitudo id patitur, alias in bina, quina, aut etiam dena.

Hoc fundamento posito optimas quasque descriptiones in delineandis regionibus sequutus sum, qua in re non parum subsidii mihi attulit insignis Chorometer & solertissimus Regis Hispaniæ Geographus Christianus Sgrothenius, qui multas regiones perlustravit, & præ cæteris amplius exactiusque descripsit. Tum ejusdem quoque Majestatis Geographus diligentissimus Arahamus Ortelius, ipse candor & humanitas, qui quid uspiam tabularum nactus fuit, mihi communicavit liberaliter, tametsi in eodem mecum esset instituto. Qui præterea aliquid attulerunt auxilii, eos suis locis commemorabo, quo justum sui beneficii encomium apud studiosos consequantur, nec ego ingratus reperiar. Omnia autem quæ ab aliis oblata simulque quæ ipse conquirere potui diligentissime inter se contuli, quo quam fieri posset, emendatissimas descriptiones exhiberem. Vnum tamen interim, quod maxime in votis erat mihi defuit, nimirum Principatuum & Nobilium locorum exactior enumeratio ac designatio, quæ in æditi tabulis quam maxime desiderantur.

C c ij

Proinde

Proinde huic defectui nostro veniam dabis (Lector), & ad celebrandum Nobilitatis ordinem politicum superpetias ferre dignaberis, locaque huiusmodi situmque ac nomina, qualitatemque eorum indicando, tuo id nominis decus erit. Orbiculi exigui locorum quorumlibet verum situm indicant, atque hinc eorum distantia sumenda est. Cæterum his subinde signa adherent quibus internoscantur loca. Simples pagi solis orbiculis, ubi ornatui locus deest contenti sunt, castra quoties nota occurrunt exstante unco notamus hoc modò, cænobria cruce sic δ, Opida, turres duas ut minimum duas habent, pagi nobiles unam. Hæc observavimus quantum nobis fuerunt nota. Facilia porro factu signa ad has distinctiones sumpsimus, quo quilibet omnia facile supplere queat.

Siquis Longitudinē ac Latitudinem loci alicujus explore velit, ubi Meridiani paralleli sunt id efficient, distantiam ejus a latere Tabulæ circino sumendo, circinumque sic expansum ad aliud latus applicando. Si distantiam ab Orientali latere sumpsisti, circinus ex eodem latere in Septentrionali latere gradum & minutum Longitudinis ostendet. Sin a Boreo latere distantiam habes, ex eodem in Orientali latere latitudinem designabit. Cum vero Meridiani non fuerint paralleli eodem quidem modo loci Latitudo reperietur, at in universalibus Tabulis ubi paralleli sunt circulares, distantia loci a proximo parallelo sumpta idem in latere Orientali ostendet. Longitudo autem querenda erit filo aut regula loco superimposita versaque, donec in Boreo Australique latere idem utrimq; ejusdem gradus minutum designetur, quodcumque tum illud erit, loci assumpti Longitudo exisset.

Miliaria in diversis regionibus multum subinde differunt, si ergo lubeat ea ad invicem comparare, eadem circino ad gradus Meridiani refer, & quot in uno gradu comprehendantur revoluto circino explora, videbis quot unius, quot item alterius Regionis miliaria gradum unum emetiantur. Sic Germanica communia miliaria (quæ 15 sunt in uno gradu) quadrupla invenies Italicis communibus, & subdupla fere quibusdam Suevicis ac Westfalicis.

Nonnunquam occurret simplex linea orbulo annexa, sic $\circ \delta \circ$, ea nomen ad locum pertinens indicat, jobo addita, ne in locorum pressura, quod cuique nomen debeat ambiguum fiat.

INDEX

